

7.

Ἐν τῷ ὀμαρχεῖῳ. Ἄνω μέρος στήλης μετ' ἀκρωτηρίου καὶ ρόδακος. Τὸ ὅλον ὕψος 0,35. Ὑψ. τοῦ ἀκρωτηρίου 0,28, πλ. ἀκρωτηρίου 0,57, πλάτ. τῆς στήλης 0,52. Γραμ. 0,02.

ΤΕΙΛΩ. ΕΒΑΦΗΘΝΟΣ Τιμὴ Ἐβαφήωνος
ΧΑΙΡΕ χαίρε

Ἄμφότερα τὰ ὀνόματα λείπουν ἐν τῷ τοῦ Pape-Benseler λεξικῷ.

Ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ δημαρχείου διατηρεῖται καὶ ἐν μέγα λίθῳ ροδογράου ἀγγεῖον, τέχνης καλῆς Ῥωμαϊκῆς. Αἱ λαφαὶ τοῦ ὀρειοειδῆς περιβάλλει δὲ αὐτὸ διάμεσον ζώνη ἔχουσα πολὺ κομψὸν κόσμημα, ὅπου συνγὰ ἐν τοῖς τοῦ εἰδους τοῦτου ἀγγείους βράται. Τὸ λοιπὸν μέρος πληροῦσι τὰ φά.

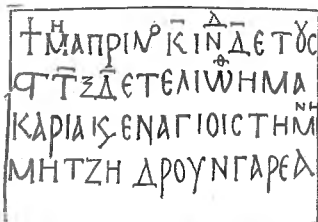
Ἐν Ἀθήναις, τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1886.

A. STSCHOUKAREFF

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΙ

Κατὰ τὰς πέρισι γενομένης ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας ἀνασκαφῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐμπροσθέντιος παλαιᾶς ἀγορᾶς ἀνευρέθη μεταξὺ τῶν ἐρείπειων τοῦ αὐτοῦ ἀρχαίου χριστιανικοῦ ναοῦ, τοῦ ἐπ' ὀνόματι μὲν τῆς ζωοδόγου Πηγῆς τιμωμένου, κοινῶς δὲ τῆς Μεγάλης Παλαρίας ἐπικαλουμένου, στήλη περιφερῆς μήκους μὲν 1,02 τ.μ., διαμέτρου δὲ 0,28 τετραυσιμένη περὶ τὴν βάσιν, ἀνωθεν δὲ κυματίων φέρουσα. Ἐπ' αὐτῆς δὲ ὑπάρχουσι τρεῖς ἐπιγραφαί, ὧν ἡ μὲν πρώτη περιέχεται ἐντὸς τετραπλεύρου χαράγματος, ὑποκάτωθεν δ' αὐτῆς ἡ δευτέρα, ἡ δὲ τρίτη ἐν τῷ ἀντιθέτῳ μέρει τῆς στήλης. Ταῦτας λοιπὸν ἐκδιδοῦς ὡς παρέχω ὀλογράφους τὰς ἐξ ἔθους τῆς πῶν Βυζαντινῶν γραφῆς συνεπτυγμένας λέξεις (1).

A'.

(1) Τούτων ἀπόγραφα λαβόν καὶ ὁ τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας

† Μνήμῃ Ἀρκάδιου κ' ἰθακτιανῶς δ' ἑ[ταίρου]
σεβ[ασ]τεῖ[α] ἰταλιώ[θη] ἡ μα
κκρία κ[αί] ἐν ἀγίοις τη[κωμ]ε[ν]
Μητ[ζ]ῷ Δρουνηγάρει.

Τὸ σπηλαιόμακρον ἐν τῇ ἐπιγραφῇ 6364 ἔτος τῆς κοσμογονίας προσπίπτον ἔχει τὸ 856 σωτήριον. Παράξενον δὲ φαίνεται τὸ κύριον ὄνομα *Μητζή*, ὅπερ ἀπαντᾷ καὶ ἐν *Σημειώματι* τοῦ οἰκουμηνικοῦ πατριάρχου Ἀλεξίου τοῦ Στουδίτου τῷ 6546 († 1038) ἔτει ἐκδομένου, πλὴν ὅτι ἰωτογραφεῖται ἐν αὐτῷ ἡ ἄρχουσα συλλαβὴ (1). Ἔστιν ἀρὰ γε παρασθορὰ αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου *Μίμκα* (2) εἶπε *Μίμκη*, ὡς ἔχει ἐν ἐπιγραφῇ ἀττικῇ (3), ἢ τὸ θηλυκὸν τοῦ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ μέλιστα Βαλλὰδι εἰσαγμένου κατὰ συγκοπὴν *Μήτρος* (= Δημητρίος), καὶ καθ' ὀποκορμιὸν *Μήτσος*, τούτεστι Δημητρία;

Καὶ φημι κἀπόφημι, κοῦκ ἔχω τὰ φά.

Τὸ δὲ Δρουνηγάρει (κατὰ τὴν μέχρι πρό μικροῦ παρὰ τοῖς πρεσβυτέροις ἰθαγενεσί τοῦ τῆς Παλλάδος ἀστεος διασωζομένην προφορὰν ἐνίωον τῶν εἰς τὰ θηλυκῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων, ὡς ἐν παρα-

ῖοις Γ. Δαμπεῖος ἀπέστειλε εἰς Στουδίον, ὡς εἶμαι, τὸ γνωστὸν ἔραση καὶ ἔρανητῃ τῶν τῆς χριστιανικῆς τέχνης ἀρχαιοτήτων μαρτυροῦ Μισοῦ (Bate), ἀλλ' ἔβηλον ἀν' ἰθακιοῦσθῶσαν κοῦ.

(1) Ἰθὲ Ῥάλλη καὶ Ποιτῆ Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερ. καν. τῶν. Ε', σελ. 37, καὶ Migne Ἑλλην. Παρρησι. τῆμ. ΡΙΘ', σελ. 745.

(2) Πλουτάρχ. Γενναίαι. Ἀρετ. α'. Δι' ἐνὸς δὲ κ' γράφεται παρὰ τῷ Ἰταλίῳ ἐν τῷ Ἰταρ Μίμκας [Πολυδ. Ὀνομ. Ι', 39].

(3) C. I. G. ἀριθ. 970.

δείγματι: *κουκκία* (ή κοινῶς *κουκκιά*), *ἀχλαδέα* (ή *ἀχλαδιά*), *καρέα* (ή *καρυδιά*), *ὄχέα* (ή *ὄχια* = ἔχισ), καὶ αὐτὴ ἡ *Καπνικαρέα* κ.τ.τ.), ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *Δρουγγαρία*, δηλοῖ ὅτι ἡ Μητῆ ὑπῆρχε σύζυγος ἀνδρὸς τετιμημένου τῷ τοῦ *δρουγγαρίου* στρατιωτικῷ ἀξιώματι, περὶ οὗ ἱκανὰ ἐσημειώσα-
μην εἰς ἐτέραν χριστιανικὴν ἐπιγραφὴν τῶν Ἀθη-
νῶν ἐκδοθεῖσαν ἐν τῷ *Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας τῆς Ἑλλάδος* (1), ἢ ὅτι ἀπὸ τοιοῦτου τινὸς λαβὼν τὴν ἀρχὴν μετέπεσεν ὕστερον εἰς ἐπωνυμίαν τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ, ὡς πολλάκις εἴθισται τοῦτο. Ὅτι δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀγίοις τῆς Ἐκκλησίας συγκατελέγετο αὕτη, περὶ τούτου οὐδὲν ἀναφέρεται ἐν τοῖς *Συναξαρίοις*. Ὁρθογραφικῶς δὲ ἡμαρτημένα εἰσὶν ἡ προπαραλήγουσα τῆς λέξεως ἐτελειώθη διὰ τοῦ ἰ χαραχθεῖσα, καὶ ἡ ἀρχουσα τῆς τιμωμένη διὰ τοῦ ἦ.

B'.

+ ΕΤΕ ΕΚΩΗΔΥ
ΤΘΘΥΘΩΗC
ΜΗCΕΠΤΕ
ΒΡΙΩΚΗ
ΕΤΡΥΛ..

† Ἐτελειώθη ἐν Κ[υρι]ῷ ἡ δούλ[η]
τοῦ Θεοῦ Θεωμ[α]ῆς
μην[ι] Σεπτε
βρίω κη'
ἔτ[ους] , 505'.

Καὶ ταύτης τὸ ἔτος 6430 προσπίπτον ἔχει τὸ 921 σωτήριον. Ἠμαρτημένως δ' ἐχαραχθησαν καὶ ἐν αὐτῇ τὸ ὄνομα *Θωμαῖς* διὰ τοῦ ἦ, καὶ τὸ *Σεπτεμ-βρίῳ* ἀνευ τοῦ μ.

Γ'.

Η
+ ΜΟΚΤΟΒΡΙΩ
ΙΘΕΤΕΛΙΟΘΗ
ΗΔΟΥΛΗ ΧΥ
ΤΟΥ ΘΥΕΥΠ
ΡΑΣΗΑΙΝΔΥ
ΕΤΡΥΛ +

(1) Τόμ. Β', σελ. 29.

† Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ
ιθ' ἐτελειώθη
ἡ δούλη Χ[ριστ]οῦ
τοῦ Θεοῦ Εὐπ
ραξία ἰνδ[ικτιῶνος] α'
ἔτ[ους] , 505'.

Προσπίπτει καὶ ταύτης τὸ ἐμφερόμενον 6376 ἔτος τῷ 867 σωτηρίῳ. Τὸ ὄνομα *Εὐπραξία*, ὅπερ ἡμαρτημένως ἐχαραχθη διὰ τοῦ ἦ, ἐστὶ συνηθέστατον ταῖς τὸν μοναστικὸν μετιούσαις βίον. Ὡσαύτως ἐστὶν ἡμαρτημένως κεχαραγμένον καὶ τὸ τοῦ μηνὸς ὄνομα διὰ τοῦ ὀ ἐν τῇ προπαραλήγουσῃ, ὡς καὶ ἡ λέξις ἐτελειώθη, ἧς ἡ παραλήγουσα καὶ προπαραλήγουσα ἔχουσιν ὀ καὶ ἰ.

Τὰ δ' ἐφεξῆς δύο ἐπιγράμματα ἐλήφθησαν ἐκ χειρογράφου τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τεύχους γεγραμμένου κατὰ τὴν ΙΓ', ὡς εἰκάζω, ἑκατονταετηρίδα, σχῆμα δ' ἔχοντος ὀγδοῦ μικροῦ καὶ ἐκ φύλλων 152 συγκειμένου, ὧν τὰ τελευταῖα 12 εἰσὶν ἄγραφα. Ἐν τούτῳ δὲ περιέχονται τὰ ἐξῆς: α') Ἰουστίνου τοῦ θείου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος Ἀνατροπῆ δογμάτων τινῶν ἀριστοτελικῶν. — β') Ἀνωνύμου *Βιβλίου Ζ'* τὸ *Περὶ ψυχῆς* ... Δόξαι τῶν παλαιῶν περὶ ψυχῆς καὶ *Βιβλίου Η'* *Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν* ... *Τίνα κοινὰ ψυχῆς καὶ σώματος* (1). — γ') Τὰ νῦν ἐκδιδόμενα δύο ἐπιγράμματα (φύλ. 109-10. — δ') Ἀνωνύμου Ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον [περὶ ψυχῆς] (2). — καὶ ε') Τοῦ ἀγίου Μαξίμου *Περὶ ψυχῆς* εἰ ἐστὶν ἀπλή. Καὶ ταῦτα μὲν περιέχει τὸ χειρόγραφον. Τὰ δ' ἐπιγράμματα ἔχουσιν οὕτω:

Δ'.

Στίχοι εἰς [τὸν] (3) τάφον τοῦ κυροῦ Δημητρίου τοῦ Λεοντάρη ἐν τῇ μονῇ τῆς Πέτρας.

Ζητεῖς, θεατὰ, τὸν μέγαν Λεοντάρη[ν],
ἐκεῖνον αὐτόν, οὐ βλέπεις τὴν εἰκόνα;
Ζητεῖς ἐκεῖνον τοῦ γένους τὸν προστάτην,

(1) Ἀμφότερα τὰ βιβλία ταῦτα εἰσὶν Ἐπιτομὴ Βυζαντινοῦ τινος ἵσως ἐκ τῶν Ἀριστοτελέως *Περὶ ψυχῆς*.

(2) Ὁ Λόγος οὗτός ἐστι Νικηφόρου τοῦ Χοῦμνου ἀνδρὸς ἐπὶ σοφίᾳ κλειζομένου, ἀκμάσαντος περὶ τελευτῶσαν τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα· ἐκδόδοται δὲ ὑπὸ τοῦ Fr. Greuzer μετὰ τῶν Πλωτῖνον Ἀπάντων ἐν τόμῳ Β', σελ. 1416. Οξον. 1835, εἶτα καὶ ὑπὸ τοῦ Migne ἐν τόμῳ ΡΜ', σελ. 1404 τῆς Ἑλλ. Πατρολογίας.

(3) Προσέθηκα τὸ προδήλως ἐκπεσόν ἄρθρον.

- τὸν ἀκράδαντον τῆς βασιλείας στυλόν,
 5 τὸν ἐν μάχαις ἀτρεστον ἀσπίδηφόρον,
 ἔφη μόνῃ τρέποντα τοὺς ἐναντίους,
 τὸν ἐν βίῳ ἥλιον οὐρανόφωρον,
 πᾶσαν καταυγάζοντα τὴν οὐρανόθεν·
 Οὐκ ἔστιν ὧδε· Μὴ νόμιζε τὸ τάφος
 10 κατακεκρυμῆναι τὸν τοσοῦτον ἀστέρα·
 Σὺν ἀγγέλοις ἰσότης παρὰ τῷ θρόνῳ
 τῷ βασιλικῷ τῆς μεγάλης Τριάδος.
 Σὺν ἁγίοις ἀπαυστα χαίρει διάγων,
 ἔνθα λυπεῖται καὶ στεναγμούς ἀπέδρα·
 15 κόνιν δὲ μικρὰν καταλιπὼν ἐνόθεε,
 δεσμὸν, ζῶφον, κηθεῖριν, ἀχρεὶον βέροσ,
 πρὸς τῶν ἀδελφῶν καὶ γόνου τοῦ φιλετάτου,
 τῶν πάντα λαμπρῶν καὶ μεγάλων ἐν βίῳ,
 γέρας τὸ λαμπρὸν μνήμα τοῦτ' λαμβάνει,
 20 τὴν ἀρετὴν ἄλλοττον ὡς γέρας ἔχων.

Ὁ Λεοντάρης οὗτος, ὃν καὶ Λάσκαριν ὁ Δούκας προνομαζέει, ἤκμαεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Μανουὴλ Β' τοῦ Παλαιολόγου (1391-1423), ἀνὴρ, κατὰ τὸν ἱστορικὸν τὸν τὸν, συνετός καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ εὐστρωτος, στρατηγὸς δὲ γενναῖος εὐδοκίμησας ἐν τε Πακεδαιμονίᾳ καὶ Θεσσαλίᾳ τὸ πρῶτον, ζῶντος ἔτι τοῦ ἐν αὐτῇ βασιλεύσαντος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου ἀνεψιῦ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ· θανόντος δ' αὐτοῦ, μετ' ἐπεμείβετο ὁ αὐτοκράτωρ τὸν Λεοντάρην εἰγε πληθὺν αὐτοῦ ὡς ἀνδρα συνετὸν καὶ περὶ τὰ στρατιωτικὰ δόκιμον (1). Μνημονεύει δ' αὐτοῦ καὶ ὁ Φραντζῆς, ὡς καὶ τοῦ εἰς ὃν ἔφερες Ε' ἐπιγραφή ἀναφέρεται Ἰσαακίου τοῦ Ἀσάνη, ἀρίστου ἀνδραὶ λέγων ἀμφοτέρους (2). Ἐτελεύτησε δὲ ὁ Λεοντάρης τῷ 1431, κατὰ τι σημεῖωμα περιεγόμενον ἐν τῷ ὄπ' ἀριθ. 263 χειρογράφῳ τεύχει τῆς ἐπι τοῦ Παγγαίου τῆς Μακεδονίας δροῦς κειμένης ἱερᾶς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς Κοινοῖτης ἐπιτεκλημένης, δημοσιευθὲν δὲ ὑπὸ τοῦ ἀκαταπονήτου ἐρευρητοῦ πῶν κατὰ τὴν ἑώραν βιβλιοθηκῶν Ἀθ. Παπαδόπουλου Κεραμείας, καὶ ἔχον οὕτω: «† Μηνὶ ὀκτωε. ἰνδικοῦσινοῦ ε'. ἐκοιμήθη· ὁ ἀγιὸς μου αἰθνήτης καὶ ἀδελφοῦσίμου κερ Δημήτριος ὁ Λεοντάρης, ὁ διὰ τὸ θεῖον καὶ ἀγγελικῶς στήματος μετρονομασθεῖς (3) μοναχός. καὶ ἡ εὐχή του ἡ ἁγία μετὰ παιδεία μου· καὶ ἡ ψυχὴ

(1) Δούκ. σελ. 78, 118, 133. Bonn.

(2) Φραντζ. σελ. 111. Bonn.

του ναυαρχητης δόξης τοῦ θεοῦ, ἀμήν. † ἔτει ς'ω'μ'ω» (1).

Ἐγγυος δ' αὐτοῦ πιθανότατα ἦν ὁ καὶ ὁμώνυμος Δημήτριος Λεοντάρης, οὗ δὴν ἰδιόχειρα ἀντίγραφα τῆς Ξενοφάντος *Κύρου Παιδείας* καὶ ἐν τῆς Σιδύλλης διατηροῦνται ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων, ἔτος γέροντα 1474-75, καὶ τὴν ὑποσημασίαν αὐτοῦ οὕτω: «διὰ χειρὸς ἰμοῦ Δημητρίου Λεοντάρη τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως» (2).

Ἡ μονὴ δὲ τῆς Πέτρας, ἐν ἣ οὗτος ἐτάφη, καὶ ἥς οὐδ' ἐλάχιστόν τι περιλείπεται σήμερον γνῶρισμα, ἔκειτο ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ περιορῇ τοῦ καλομένου τὰ νῦν Πετρίου εἰτε *Δεπλοσάνι*· τρου, καὶ ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προδρόμου, μοναζουσῶν ἐνδιατήματα οὖσα. Ἐν αὐτῇ περιορίζοντο αἱ τοῦ θρόνου ἐκπίπτουσαι ἢ ὑποαζήτου· ἄλλως διεγμεροῦσαι βασιλίδες (3). Αὐτῆς δὲ ταύτης ἦν κτήμα καὶ τὸ ἐκ φιλοτίμου δωρεᾶς τοῦ ἐν Καστορίᾳ φιλογενοῦς ἀνόρου Γεωργίου Ἀντ. Γέροντα ἀποθησαυρισθὲν ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ πολυτιμωτάτου χειρόγραφον ἐν λαμπρᾷ περγαμνῇ Εὐαγγελίον τὸ διὰ τεσσάρων, ὑπὸ δεξιωτάτης γέρας κεκαλλιγραφημένον περὶ τελευτώσων ἰωσὺς τῆρ ἸΑ' ἡ γούν ἀργυρομένην τῆν ΙΒ' ἐκατονταετηρίδα, θέας ἀξίον διὰ τε τὰς ἐν διαγρῶσῳ διαπέθῳ καλλιτεχνίαν εἰξεργασμένηας εἰκόνας τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν καὶ τὴν ἄλλην τὴν προτεταγμένων ἐν ἀρχῇ κομφοτάτων διαγραμμάτων ἀμίμητον διακόσμησην, ἄτινα διὰ θεσπεσιπέτου γραφίδος χρυσῷ καὶ ποικίλοις δηνηθησάται χρωματικῇ διατηροῦνται ἐτι ἀμάραντον τῶν λαμπρότερων. Ἐν τέλει δ' αὐτοῦ ἀναγιγνωσκείται ἡ ἐπιγραφή ἥδε:

Ἡ βιβλος αὐτῆ τῆς μονῆς τοῦ Προδρόμου,
 τῆς κειμένης ἔγγραφα τῆς Ἀετίου.

Ἀρχαϊκῆ δὲ τῆς μονῆς κλησῆς Πέτρα (4).

(1) Ἰὴ Παράρτ. Ἀρχειολογ. τῶν ἸΖ' τόμων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλ. Π. Φιλολογ. Σπλόδιον σελ. 30.

(2) Ἰὴ Ἐπι. Legrand *Bibliographie Hellénique* σελ. τέρ. Α', σελ. CLIX καὶ CLX. Paris. 1855. Κεῖσας δὲ ὁ Μοναστηριακὸς ἀνέγνω τὸ ἰσοῦνον αὐτῷ Λεοντάρη (*Palaeographie*. Γρασσα σελ. 83 σελ. 98).

(3) Ἀν. Κομν. Β', σελ. 54. — Νικηρ. Βρυών. Δ', σελ. 1.

(4) Τέσσαρ ἐπιγραφεῖς χρονογράμα εἰσὶ μου γινώσται τὴν αὐτὴν ἀπαραλλήλωτος τριτογενῆ ἐπιγραφήν ἔχοντα ἐν τῇσι: ἔτσι ἐν τῆς Πατριαρχεῖς βιβλιοθήκης τὸ ὄπ' ἀριθ. Α' βασιλείου τοῦ Μεγάλου Ἰωάννου τῆς Βενετίας, τὸ ὄπ' ἀριθ. CXXIX τῶν Χρονοσχημῶν [*Lampac. Commentar. de Biblioth. Vindobon.* IV. pag. 188 τῆς 6' ἐσθ.]. Ἄλλο τῆς Τυβηγγίου, Συναξαριστικῶν τῶν μηνῶν Μαρτίου, Ἀπριλίου καὶ

Ε΄.

Εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἀσάνη κυροῦ Ἰσαακίου καὶ τῆς αὐτοῦ ἐγγόνης ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου.

- Ἄλλὰ τί μοι, βέλτιστε, σωμαίων τύπους,
καὶ τὴν ἀπαστράπτουσαν ἐκ τούτων χάριν,
καὶ κάλλος ἀμίμητον εὐτέχνως γράφων
μὴ καὶ ψυχῆς (1) τὰς ἀρετὰς παραγράφεις,
5 μηδ' εὐγένειαν τὴν ἄνωθεν μηνύεις,
καὶ βασιλικὴν συγγένειαν καὶ κράτος,
ὅσον τε λαμπρῶν ἀξιωμαίων γέρας;
ἢ παραχωρεῖς ταῦτα τῷ λόγῳ φράσαι;
καλῶς γε ποιῶν καὶ φρονῶν οὐκ ἀλόγως.
10 Οὐκοῦν ἐροῦμεν, ἂ σιγᾶς αὐτὸς γράφων.
Ὅ μὲν γε ῥίζης εὐγενοῦς ὄρηξ ἔφυ,
καὶ βασιλικῶν αἱμάτων ἀποσπάδος,
κλησιν Ἰσαάκιος, Ἀσάν ἐκ γένους.
Τραφεῖς δὲ λαμπρῶς ἐν βασιλείοις δόμοις
15 ταχὺ προῆλθεν εἰς ὑπέρτατον κλέος,
ἀρχὰς ἀμειβῶν, ἐν πάσαις διαπρέπων,
δίκαιος, ὀξύς, δραστηκός, μεγαλόφρων,
μέτριος, εὐθύς, νουνεχῆς, ταπεινόφρων,
ἀπλοῦς, ἐλευθέριος, ἠδύς, χαρίεις,
20 ἄγαλμα πασῶν ἀρετῶν ἡρμοσμένον.
Τέλος τὸ λαμπρὸν τῆς ἐπαρχίας κλέος
ἐν τῇ μεγάλῃ τῆδε διέπων πόλει,
γῆρως πρὸς οὐδὸν ἀπολείπει τὸν βίον,
κατὰ μοναχοὺς ἀποκαρεῖς τὴν τριχά.
25 Ἡ δ' αὖ παρ' αὐτὸν εὐπρεπῆς αὐτῆ κόρη,
φίλης θυγατρὸς θυγάτηρ τούτου πέλει,
λαμπρᾶς γυναικὸς ἀνδρὸς εὐκλεεστάτου
Φιλανθρωπηνοῦ τοῦ μεγάλου πατρόθεν·
ὄνπερ προσειπῶν ἀστραβῆ γένους στύλον,
30 ἄστρον τε λαμπρὸν φεῦ θάλατταν εἰσδύναν,
οὐκ ἂν ἀμάρτοις τῶν προσηκόντων λόγων.
Αὕτη νέαν ἄγουσα τὴν ἡλικίαν,
ἀντὶ θαλάμων καὶ γαμικῶν παστάδων
ῥῆκεν ὧδε τὸν βαρὺν τοῦτον λίθον,
35 μᾶλλον δ' ἀπέπτη πρὸς μονὰς οὐρανοῦ
ἄσπιλος, ἐξάρασα βίου κηλίδων.
Εἰς γοῦν παρηγόρημα λοιπὸν τοῦ πάθους
συνιστοροῦσιν οἱ τεκόντες τῷ πάππῳ
καὶ προσπαράγραφουσιν ἐν στίχοις τάδε.

Μαῖου [*Crus. Turcogr.* pag. 190]· καὶ τέταρτον τῆς ποτὲ βασιλ. τῶν Παρισίων, τὸ ὑπ' ἀριθ. 2498 Μνηαῖον τοῦ Νοεμβρίου [Montfaucon. *Palaeograph. Graeca* σελ. 59 καὶ 305].

(1) Τὸ χειρόγραφον ἔχει: ψῆς ἐξ ἀδελφίας τοῦ ἀντιγραφῆως.

Τῶν Ἀσανιδῶν τὸ γένος ἀρχὴν εἴληφεν ἐκ μιζογενείας βουλγαρικῆς καὶ ἐλληνικῆς. Γενάρχης δ' αὐτῶν ὑπῆρξεν Ἰωάννης Β' ὁ Ἀσάνης βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων, γαμβρὸς Μιχαὴλ Η' τοῦ Παλαιολόγου ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Εἰρήνῃ (1). Τοῦτου δὲ τοῦ Ἀσάνη τὴν ἐγγόνην Εἰρήνην ἔγημεν ὁ μέγας δομέστικος τῆς αὐλῆς Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός, ὁ καὶ αὐτοκράτωρ μεθύστερον ἀναγορευθεὶς. Διὸ καὶ Ματθαῖος ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς ὑπεγράφετο: *Ματθαῖος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων Ἀσάνης ὁ Καντακουζηνός* (2). Δύο τοίνυν ὁμώνυμοι Ἀσάναι γνωστοὶ μοι τυγχάνουσιν· εἰς μὲν ὁ ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Α' τῶν Παλαιολόγων (1341-91) τῷ τοῦ πανυπερσεβάστου τιμηθεὶς ἀξιωματὶ τῆς αὐλῆς (3), ἕτερος δὲ ὁ τῷ ἀνωτέρῳ Λεοντάρῃ συνακμάσας Ἰσαάκιος, ἔγγονος πιθανῶς τοῦ προτέρου. Τοῦτον ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ἀπέστειλε (τῷ 1420) σὺν τῷ Λεοντάρῃ καὶ Μανουὴλ Καντακουζηνῷ τῷ πρωτοστράτορι μετὰ πολλῶν ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν καὶ βασιλικῶν δώρων εἰς προὔπαντησιν τοῦ ἀμνηρᾶ Μεχμέτου τοῦ Α' υἱοῦ Βαγιαζίτου τοῦ Κεραυνοῦ, ὅτε διήρχετο οὗτος διὰ τῶν περιπολίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἵνα περαιωθῆ εἰς τὴν ἀντίπεραν Ἀσίαν, ὡς ὁ Φραντζῆς ἱστορεῖ, προστιθεὶς ἐν τῷ *Μικρῷ Χρονικῷ* αὐτοῦ καὶ ὅτι, κατὰ τὴν μετὰ τοῦ ἀμνηρᾶ συνέντευξιν τῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπεσταλμένων, ἔδωρήσατο ἐκεῖνος Ἰσαακίῳ τῷ Ἀσάνῃ ἵππον ἄριστον, οὗτος δὲ πάλιν ἔδωκεν αὐτὸν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ Γεωργίῳ τῷ Φιλανθρωπηνῷ (4). Εἰς πότερον ὅμως τῶν Ἰσαακίων τούτων ἀναφέρεται τὸ ἐπίγραμμα; Εἰς τὸν νεώτερον πάντως, ὡς ἐκ τῶν στίχων 25-28 ἐξάγεται, οὗτινος γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ ἦν ὁ ῥηθεὶς Φιλανθρωπηνός. Ἦν δ' οὗτος ἀπόγονος Ἀλεξίου Φιλανθρωπηνοῦ τοῦ ἐκ τοῦ λαμπροῦ καὶ βασιλεύσαντος γένους τῶν Δουκῶν, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη καὶ Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου ἀκμάσαντος· ὃς πρώην μὲν ὑπὸ τοῦ τελευταίου τούτου τῷ τοῦ πρωτοστράτορος ἐτετίμητο ἀξιωματὶ, ὕστερον δέ, μετὰ τὴν καταναυμαχῆσιν τοῦ ἐξ Εὐδοίας καὶ Κρήτης ἐξορμήσαντος στόλου τῶν Λατίνων

(1) Παχυμ. εἰς *Μιχ.* Γ', σελ. 440.—Γρηγορ. Ε', σελ. 132. Bonn.

(2) Ἴδε Migne *Ἑλλην. Πατρολογ.* τόμ. PN', σελ. 843.

(3) Καντακουζ. Γ', λς', πβ' καὶ πθ', σελ. 218, 507 καὶ 509. Bonn.

(4) Φραντζ. σελ. 111 κ. 138. Bonn.

παρά τὴν Δημητριάδα μέγας δούξ ἀνεῖδεται (1). Καὶ τῆς βασιλείδος δὲ τῶν πόλεων ἑπαρχος ἀναγράφεται ἐν στίχ. 21-22. Φαίνεται δέ, ὡς ἐκ τῶν πρώτων στίχων ἐκατέρου τῶν ἐπιγράμμάτων συνάγεται, ὅτι καὶ αἱ εἰκόνες τῶν ἀνδρῶν τούτων καὶ τῆς τοῦ Ἰσαακίου ἐγγόνης ἦσαν ἐκεῖ που πλησίον τῶν τάφων ἀνακείμεναι. Ἡ δὲ τοῦ Φιλανθρώπου [Χριστοῦ] μονή, ἔθθα ὁ Ἰσαάκιος ἐτάφη, ἦν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ κτίσμα, ἐν ἧ καὶ αὐτὸς οὕτως ἐτάφη (2). Ἀγνούμενον δ' ἐστὶ ποῦ τῆς πόλεως ἔκειτο.

Λείπεται μὲι δὲ διαλαβεῖν ἤδη καὶ περὶ τοῦ τίς ποτε ἦν ὁ ἄμφω ταῦτα τὰ ἐπιγράμματα στιχοῦργος. Καὶ λοιπὸν ἔχεται ὁ λόγος ὄδε. Ἐν τῷ ἑπ' ἀριθ. 192 χειρογράφῳ τῆς ἀνωτέρου μνημονευθείσης μονῆς τῆς Κοσινίτης, ὡς ὁ αὐτὸς Παπαδόπουλος ἀναφέρει (3), ἀναγράφονται ταῦτα μετὰ καὶ τινῶν ἄλλων εἰς Μάρκον ἐκείνον τὸν Ἐφέσου μητροπολίτην καὶ τῶν πατρῶων δογματῶν τῆς πίστεως ἀκαταγώνιστον πρόμαχον. Ἀλλὰ καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Ἰωάννης, ὁ καὶ νομοφύλαξ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας χρηματίας, καὶ ἐν τῇ διαβεβημένη δὲ Φλωρεντινῇ συνόδῳ (τῷ 1439) παραστάς, ἐστιχοῦργησε καὶ αὐτὸς ἕτερον ἐπιτύμβιον ἐν στίχων 96 συγκείμενον οὕτω δὲ ἐπιγεγραμμένον: *Τοῦ Νομοφύλακος Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ Ἐπιτάφιον τῷ ἀθικοποικίλῳ, ἔπερ ἐκδόδοται ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας τῆς Ἑλλάδος* (4) ὑπὸ τοῦ σοφοῦ φιλέλληρος

Αἰμιλίου Legrand, καθηγητοῦ τῆς ἐν Παρίσιος σχολῆς τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἐκ τοῦ ἑπ' ἀριθ. 475 χειρογράφου τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων μεταληφθέν. Ἐν τούτῳ ἄμφω ἀπαντῶσιν ἐγκατεσπαρμένοι εἰκοσι καὶ τρεῖς ὄμοι στίχοι ἀπαρραλλάκτως ἔχοντες καὶ ἐν τοῖς νῦν ἐκδιδομένοις δυσὶν ἐπιτύμβιαις, πλην ἐλαχίστων τινῶν περὶ τὴν λέξιν μεταβολῶν. Οὕτως ἐν παραδείγματι, ἐν μὲν τῷ εἰς τὸν Λεοντάρην ἐπιγράμματι οἱ στίχοι 4-8 φέρονται αὐτολεξεί καὶ ἐν τοῖς τοῦ ἐπιταφίου στίχοις 25 καὶ 27-30, πλην μιᾶς παραλλαγῆς τοῦ 4^{ου} στίχου οὕτως ἔχοντος ἐν ἐκείνῳ (στίχ. 25):

τὸν ἀράθαντον τῆς Χαζαρίας στόλον,

καὶ ἑτέρας ἐν τῷ στίχῳ 8^ῳ οὕτως ἔχοντι ἐν ἐκείνῳ (στίχ. 30):

πᾶσαν καταυαζόντα τὴν γῆν Γοθίας

ἐν δὲ τῷ εἰς τὸν Ἀσάνην, οἱ στίχοι 2-6, 8-12, 15, 17-20 καὶ 37-39 εὐρηνται ἀπαρραλλάκτως καὶ ἐν τοῖς τοῦ ἐπιταφίου 10-19, 34, 36, 38, 40, 82, 84 καὶ 86, πλην τινῶν ἐλαχίστων διαφορῶν. Ἐντεῦθεν ἄρα καταδῆλον, ὅτι στιχοῦργικὴ παθὼν ὁ ἀνήρ στερῶσιν ἀντίγραφην ἐν μέρει τοὺς στίχους τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀποδοὺς οὕτως εἰς ἕτερον πρόσωπον τὰς προσούσας τοῖς ἄλλοις ἀρετάς.

Ἀθήνησιν 2 Ὀκτωβρίου 1886.

I. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ

ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΕΞ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

(Πίν. 11, 12 καὶ 13)

Αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας διανεργούμεναι ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἀνασκαφαὶ εἰς φῶς ἤγαγον καὶ κατὰ τὸ θέρος τοῦ τετελευτηκότος

ἐνιαυτοῦ ἀρχαιότητος πολλὰς ἐνδιαφερούσας. Ἀνασκαφέντος τοῦ γῦρου ἀρκτικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ὅσπερ ἀμίσως τῆς διπλῆς καλλομένης Στοᾶς (ιδ. σχεδ. Πρακτ. ἀρχ. Ἐταιρ. 1885) ἀπεκαλύφθη οἰκοδόμημα Ῥωμαϊκῶν (μῆκρου 50 περὶ τοῦ μέτρου καὶ πλάτους 30) ἔπερ πιθανώτατα τὸ «λουτρὸν» εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου οἰκοδομηθὲν (πρβλ. Πανσ. II, XXVIII, 6). Ὑπὸ τὰ ἔρηια τῶν ἰκανῶς σωζόμενου κτερίου τούτου καὶ εἰς βάθος

(1) *Ἰβι* Ἀρχαιολ. σελ. 126. Paris.— Πανμ. εἰς Μπ. Β', σελ. 109. Γ', σελ. 209. Δ', σελ. 333 x. 337.— Γρηγορ. Δ', σελ. 118. Γ', σελ. 195. Η', σελ. 361. ΙΑ', σελ. 534.

(2) Χωνιάτ. σελ. 12. Paris.

(3) Παράρτ. Ἀρχαιολογ. κτλ. σελ. 48.

(4) *Ἰβι* τὸμ. Α', σελ. 455 καὶ τὴν αὐτὴν σημείωσιν τοῦ πολιέτου Ν. Γ. Πολίτου.